

Til Helsereformutvalget

Oslo 15.06.2026

Viser til godt og interessant innlegg fra utvalgsleder Gunnar Bovim for Helse Sør-Øst sitt Lederforum den 29.05.2026 og tar med dette oppfordringen om å sende innspill.

Diakonhjemmet sykehus vil understreke at velfungerende strukturer og ordninger ikke må svekkes eller avvikles gjennom nye reformtiltak.

Helse Sør-Øst RHF har stor betydning for alle sykehusene i regionen. Det regionale nivået spiller en avgjørende rolle i å understøtte sykehusenes arbeid med å levere på de fire hovedoppdragene: pasientbehandling, forskning, utdanning samt opplæring av pasienter og pårørende. RHF-et bidrar til nødvendig koordinering på tvers av foretakene og sikrer helhetlige løsninger i regionen.

Det regionale nivået ivaretar koordinering, oppgavefordeling, ressursutnyttelse og fellesfunksjoner. Det forvalter også fordelingsmodeller utviklet i samarbeid med sykehusene. Regionen har etablert velfungerende samarbeidsarenaer innen blant annet fag, IKT, HR, kommunikasjon, personvern og økonomi. Felles IKT-løsninger er særlig viktige for trygg og effektiv samhandling. IKT-direktørmøtene er et godt eksempel på hvordan felles utfordringer håndteres, erfaringer deles og prioriteringer forankres i samarbeid med Sykehuspartner.

En avvikling av regionsnivået vil innebære tap av disse strukturene og samarbeidsformene. Dette vil i seg selv være uheldig. Videre vil en eventuell erstatning av det regionale nivået med et direktorat kunne medføre økt byråkratisering. Et direktorat vil etter vår vurdering ikke ha samme nærhet til virksomhetene, faglige forankring eller evne til bred koordinering og oppfølging.

Vi er også bekymret for om foreslåtte endringer kan føre til økt politisk detaljstyring på bekostning av helsefaglige vurderinger. Sykehusene er avhengige av sterke og robuste tverrfaglige miljøer, samt forutsigbarhet og langsiktighet i drift og utvikling. De er komplekse organisasjoner hvor fag- og forskningsmiljøer bygges opp over tid for å sikre god, trygg og likeverdig behandling uavhengig av pasientenes bosted.

Det er avgjørende at grunnleggende prioriteringsprinsipper opprettholdes, slik at helsetjenestens bærekraft ikke svekkes. Vi har behov for helseforetak og sykehus som fremstår som helhetlige og profesjonelle systemer, og som leverer trygge, koordinerte og kvalitativt gode helsetjenester

2. KAD

Diakonhjemmet sykehus foreslår at ansvaret for kommunale akutte døgnplasser (KAD) tilbakeføres til spesialisthelsetjenesten.

KAD-ordningen er i utgangspunktet et godt tiltak for å redusere behovet for innleggelse i spesialisthelsetjenesten. Erfaringene etter at kommunene overtok ansvaret, tilsier imidlertid at ordningen i mange tilfeller ikke har fungert etter intensjonen. Flere KAD-senger er lagt ned eller står ubrukt som følge av begrenset etterspørsel fra kommunene. Dette synes i hovedsak å være knyttet til økonomiske prioriteringer og behov for kostnadsreduksjoner på kommunalt nivå.

Riksrevisjonens rapport (05.05.2026) om helsetjenestenes samhandling for eldre viser at dagens utvikling, med økende innleggelsesrater i sykehus, ikke er bærekraftig. Bedre utnyttelse av KAD-plasser kan bidra til å avlaste sykehusene og sikre mer hensiktsmessig pasientflyt.

Dersom ansvaret for KAD-plassene legges til spesialisthelsetjenesten, vil dette kunne bidra til riktigere bruk av kapasiteten og redusere belastningen på sykehusene. En slik overføring forutsetter at plassene bemannes med personell med tilstrekkelig breddekompetanse til å håndtere en uselektert pasientpopulasjon, og at finansieringen følger oppgaveoverføringen.

KAD-plassene ble opprinnelig finansiert gjennom overføring av midler fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Det foreslås derfor at disse midlene tilbakeføres, samtidig som det formelle ansvaret for KAD-plassene overføres til spesialisthelsetjenesten.

3. Pensjon

Pensjon påvirker sykehusenes kostnader og likviditet betydelig. Det er årlig store svingninger i både kostnadene og utbetalingene som påvirkes av helt andre forhold enn sykehusenes drift. Forutsigbare og stabile rammebetingelser for pasientbehandling er en forutsetning for god økonomistyring og likeverdige og gode helsetjenester.

Revidert statsbudsjett 2026 legger opp til endringer i håndteringen av pensjon. Målet om pensjonsnøytrale rammebetingelser må også gjelde private ideelle sykehus med langsiktige driftsavtaler. Endringer må derfor utformes slik at disse sykehusene får videreført nøytrale økonomiske vilkår knyttet til pensjon.

Vi mener at dagens ordning med direkte kompensasjon av pensjonskostnaden bør opprettholdes. Den fungerer godt så lenge utbetalingene ikke er høyere enn kostnaden og eventuell avkastning av premiefondet. Sykehuset sikrer at ingen likviditetsoverskudd fra pensjon går til drift, men har behov for en avklaring dersom det oppstår et likviditetsunderskudd.

Hvordan påvirker de private ideelles organisasjonsform rammebetingelsene?

Diakonhjemmet sykehus har langsiktige driftsavtaler med Helse Sør-Øst RHF og har opptaksansvar for bydeler i Oslo samt regionale og nasjonale funksjoner. Oppdraget sykehuset utfører er likestilt med oppdraget til helseforetakene, men sykehus er et aksjeselskap eid av Diakonhjemmet stiftelse som er en ideell stiftelse. Organisasjonsformen medfører at vi på sentrale områder er underlagt andre rammebetingelser.

- Organisasjonsform: Som aksjeselskap kan ikke sykehuset omfattes av en forskrift som fraviker NRS 6 eller pålegger annen regnskapsmessig behandling av pensjonskostnader.
- Likviditet og låneadgang: Sykehus har ikke tilgang til driftskredittramme i Norges Bank. Sykehuset må ved likviditetsbehov låne i det private markedet, til markedsrenter som er vesentlig høyere enn rammene som gjelder for helseforetakene.
- Investeringer: Sykehuset har ikke adgang til statlige lån for investeringsprosjekter.
- Konkursadgang: Som aksjeselskap er Sykehus ikke omfattet av helseforetaksloven § 5 og kan i motsetning til et helseforetak gå konkurs.

Viser også til tidligere innsendt innspill knyttet til forslaget i Stortinget om å skille drift og investeringer i Helseforetak og sykehus.

Ta kontakt om det spørsmål eller ønske om utdypinger.

Med vennlig hilsen

Kari-Jussie Lønning

Administrerende direktør

Direktørens kontor

Tlf. +47 402 24 981

